

ความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคอารมณ์แปรปรวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2542

ISBN 974-663-530-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

๑๗
๑๕๕๙๑
๒๕๔๒
50585 (ค.๒)

3937489 NSPS/M สาขาวิชา : สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์, พย.ม.(สุขภาพจิต
และการพยาบาลจิตเวชศาสตร์)

คำสำคัญ : ความเครียด / การเผชิญความเครียด / ผู้ดูแลผู้ป่วย / โรคอารมณ์แปรปรวน
เครียดวัลย์ ทรัพย์เจริญ : ความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ดูแลผู้ป่วยโรค
อารมณ์แปรปรวน (STRESS AND COPING STRATEGIES OF CAREGIVERS OF PATIENTS
WITH MOOD DISORDERS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ทศนา บุญทอง, Ed.D.
(Nursing and Higher Education), วาสนา แฉล้มเขตร, กศ.ม.(การแนะแนว), อติรัตน์ วัฒนไพลิน,
กศ.ค.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). 88 หน้า. ISBN 974-663-530-1

ผู้ดูแลผู้ป่วย โรคอารมณ์แปรปรวนมักเกิดความเครียดจากการดูแลผู้ป่วย ซึ่งจะก่อให้เกิด
เกิดความไม่สมดุลทางจิตและมีการเผชิญความเครียดที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึง
ความเครียดและการเผชิญความเครียดของผู้ดูแลผู้ป่วย โรคอารมณ์แปรปรวน เพื่ออธิบาย
สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ระดับความเครียด และลักษณะความเครียดที่ปรากฏ ตลอดจน
การเผชิญความเครียด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลผู้ป่วย โรคอารมณ์แปรปรวน จำนวน 70 คน ที่มารับ
การรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา โรงพยาบาลศิริรัฐัญญา และโรงพยาบาลศิริราช

ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การดูแลที่ก่อให้เกิดความเครียดมากที่สุดคือ การจัดการ
ต่อพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ ความห่วงกังวลที่มีต่อชีวิตในอนาคตของผู้ป่วย และ
การจัดการกับผู้ป่วยเมื่อมีอาการรุนแรง และพบว่าผู้ดูแลผู้ป่วยมีความเครียดอยู่ในระดับน้อย นอก
จากนี้ยังพบว่าเมื่อผู้ดูแลมีความเครียด จะปรากฏอาการความเครียดทั้งด้านร่างกาย พฤติกรรม
อารมณ์ กระบวนการคิด และจิตวิญญาณ และพบว่าผู้ดูแลใช้การเผชิญความเครียดทั้ง 2 รูปแบบ
คือ การเผชิญความเครียดมุ่งที่ปัญหา และมุ่งปรับอารมณ์

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรให้ความสำคัญกับผู้ดูแลโรคอารมณ์แปรปรวน
โดยการเตรียมวางแผนก่อนกลับบ้าน และพัฒนารูปแบบของการเตรียมผู้ดูแล ทั้งในด้านการให้
ความรู้และการประคับประคองทางจิตใจ เพื่อลดความเครียดและส่งเสริมให้ผู้ดูแลใช้การเผชิญ
ความเครียดได้อย่างเหมาะสม

3937489 NSPS/M : MAJOR : MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING ;
M.N.S.(MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING)

KEY WORDS : STRESS / COPING STRATEGIES / CAREGIVERS TO MOOD
DISORDERS PATIENT

KHRUAWAN SUBJAROEN : STRESS AND COPING STRATEGIES OF
CAREGIVERS OF PATIENTS WITH MOOD DISORDERS. THESIS ADVISORS :
TASSANA BOONTONG, Ed.D.(Nursing and Higher Education), WASSANA
CHALAEMKIET, M.Ed.(Guidance), ATIRAT WATTANAPAILIN, Ed.D.(Curriculum
Research and Development). 88 p. ISBN 974-663-530-1

Caregivers of patients with mood disorders often suffer from extreme stress which leads to mental imbalance and inappropriate coping strategies. The researcher has studied the stress symptoms in these caregivers and the ways in which such caregivers endeavor to cope with stress. The study identifies the situations, the nature, and the degrees of stress symptoms, and the ways in which these caregivers try to cope with stress. The sample population consisted of 70 caregivers to patients with mood disorders who received treatment at Srithanya Hospital, Siriraj Hospital and Somdej Chaophraya Hospital.

The results of the study show that the most situational stress is experienced in situations where caregivers have to cope with a patient who exhibits sexually deviant behavior, anxiety about the patients' future and aggressiveness. Most caregivers experience situational stress on a low level. Stress symptoms may be physical, behavioral, emotional, cognitive or spiritual. The caregivers cope with stress in 2 ways: problem-focused coping and emotional-focused coping.

The researcher suggests that nurses should recognize the importance of mood disorder patient caregivers. Nurses should formulate a patient care plan to prepare the caregiver for when the patient has been discharged from the hospital. Caregivers need to be educated, given mental support and encouraged to apply appropriate coping techniques to reduce stress.